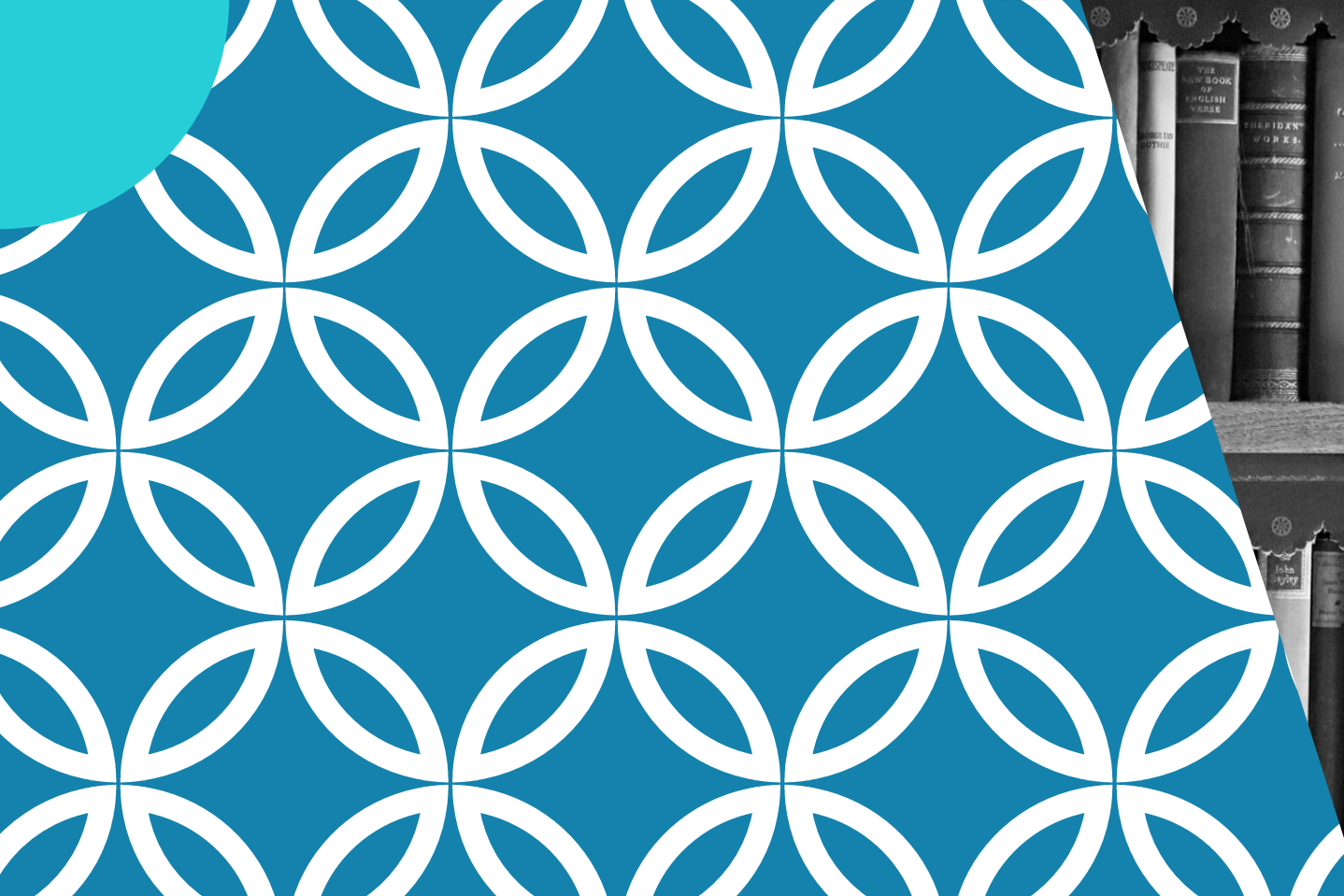

Γ. ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΌΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΌΣ (1880-1909)

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

1η §

ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

Αιτίες παράγοντες

- ❑ Κατά την περίοδο της διακυβέρνησης της χώρας από τον Χαρίλαο Τρικούπη, **το όραμα για ένα σύγχρονο κράτος**, το οποίο θα ήταν οικονομικά ανεπτυγμένο και ισχυρό στη διεθνή σκηνή, δεν πραγματοποιήθηκε.
- ❑ Παρά τη φορολογική επιβάρυνση των πολιτών, το κράτος οδηγήθηκε σε πτώχευση.
- ❑ **Αστοί και διανοούμενοι απογοητεύονταν** όλο και περισσότερο από τη γενικότερη κατάσταση και την αναποτελεσματικότητα του κράτους, το οποίο **χαρακτηριζόταν από μια βραδυκίνητη γραφειοκρατία**.

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

1η §

ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΡΙΚΟΥΠΗ

Αιτίες παράγοντες

- ☐ Δεν έβλεπαν την επιθυμητή οικονομική ανάπτυξη,
- ☐ ενώ διαπίστωναν ότι μεγάλωνε η απόσταση από τα ευρωπαϊκά κράτη.
- ☐ Ανάλογη δυσαρέσκεια επικρατούσε και σε μεγάλο μέρος των μικροκαλλιεργητών.
- ☐ Οι αξιωματικοί του στρατού ήταν επίσης δυσαρεστημένοι, καθώς εκτιμούσαν ότι λόγω οικονομικής αδυναμίας ο στρατός θα ήταν αναποτελεσματικός σε περίπτωση πολέμου.

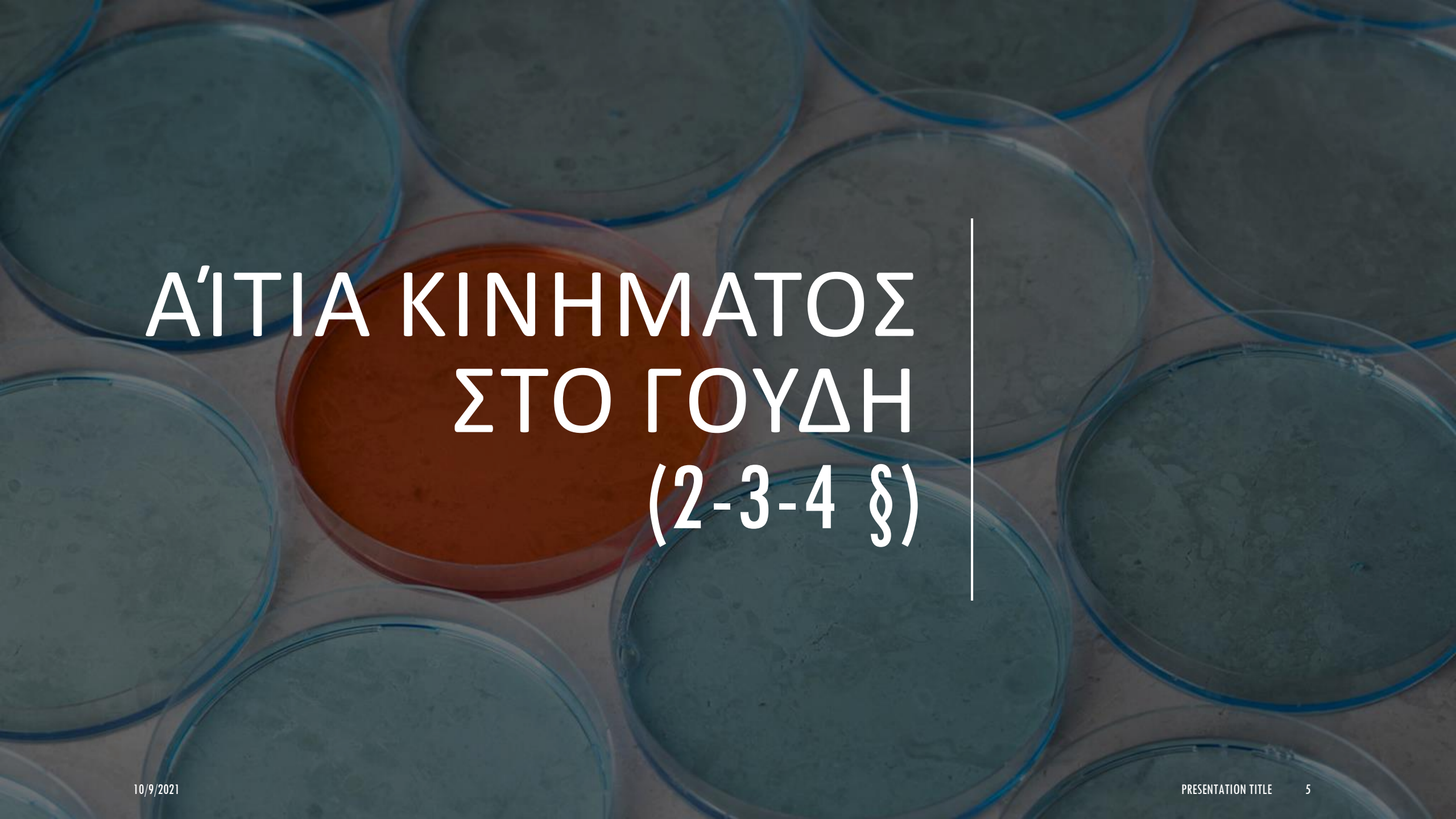
Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

1η §

**ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
ΤΡΙΚΟΥΠΗ**

Αποτελέσματα

Όλα αυτά οδήγησαν σε κρίση της εμπιστοσύνης προς τα κόμματα συλλήβδην, οι άνθρωποι πίστευαν ότι οι θεσμοί και τα κόμματα δεν ήταν ικανά να υλοποιήσουν τις επιθυμίες τους

ΑΙΤΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΓΟΥΔΗ (2-3-4 §)

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

2η §

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ 1893- 1897

Στο διάστημα από την πτώχευση του 1893 έως τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 τα δύο μεγάλα κόμματα προσπάθησαν να υλοποιήσουν το πολιτικό τους πρόγραμμα, χωρίς όμως επιτυχία, γεγονός που δημιούργησε την εντύπωση ενός γενικού αδιεξόδου. Ούτε το δηλιγιαννικό κόμμα μπόρεσε, ελλείψει χρημάτων, να τηρήσει την υπόσχεσή του για λιγότερους φόρους, ούτε το τρικουπικό να συνεχίσει το εκσυγχρονιστικό του πρόγραμμα.

Την πολιτική αστάθεια μετά τον πόλεμο του 1897 τερματίζει το 1899 η εκλογική νίκη του τρικουπικού κόμματος, με αρχηγό τον Γεώργιο Θεοτόκη, που ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το στρατιωτικό και το σταφιδικό ζήτημα. Η πτώση της κυβέρνησης Θεοτόκη (1901) προκάλεσε νέα πολιτική ανωμαλία τα επόμενα έτη (1902-4) και κατέστησε ακόμα πιο αισθητό το αδιέξοδο της χώρας, την "κακοδαιμονία", κατά την κοινή έκφραση των συγχρόνων. Στην εξουσία εναλλάσσονταν το τρικουπικό και το δηλιγιαννικό κόμμα. Το 1905 δολοφονείται ο πρωθυπουργός Δηλιγιάννης. Η οικονομική κρίση, η αυξανόμενη κοινωνική δυσaréσκεια και ταραχή, όλα αυτά οδηγούν όλο και περισσότερο στο αίτημα εξόδου από το τέλμα. Το 1906 σχηματίζεται, και πάλι κυβέρνηση του Γεώργιου Θεοτόκη, που στόχευσε (στην τετραετία 1906-9) στην αναδιοργάνωση του στρατού, εκτιμώντας ότι λόγω του επικείμενου διαμελισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας η Ελλάδα έπρεπε να είναι αξιόμαχη. Η επιλογή της κυβέρνησης να μεριμνήσει για την άμυνα δεν επέτρεψε όμως κανένα μέτρο κοινωνικής πρόνοιας ούτε έργα υποδομής. **Η έκρυθμη κατάσταση, φανερή από την αρχή κιόλας του 1909, οδήγησε στην οριστική παραίτηση του Θεοτόκη το καλοκαίρι του 1909. Τον διαδέχεται κυβέρνηση του Δημήτριου Ράλλη, η οποία θα κληθεί να διαχειριστεί τις εξελίξεις του κινήματος στο Γουδί.**

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

3η §

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚ ΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ 1897

Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897, που τελείωσε με ολοκληρωτική ήττα της Ελλάδας, επέτεινε το πολιτικό αδιέξοδο. Η δυσπιστία προς τα κόμματα κορυφώθηκε και έδωσε στον Γεώργιο την ευκαιρία να επιβληθεί στο Κοινοβούλιο και να ασκεί προσωπική πολιτική. Όσες μεταρρυθμίσεις έγιναν μέχρι το 1909, κατά κύριο λόγο από κυβερνήσεις του τρικουπικού κόμματος υπό την ηγεσία του Γεωργίου Θεοτόκη, ήταν διοικητικού χαρακτήρα (π.χ. αποκέντρωση).

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

4η §

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο έως το 1909 ήταν η εμφάνιση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων, πολιτικού μορφώματος υπό τον Δημήτριο Γούναρη, που ιδρύθηκε το 1906. Επίκεντρο της κριτικής του ήταν η αδυναμία του πολιτικού συστήματος να προσαρμοστεί στις εξελίξεις της κοινωνίας. Η ομάδα δεν μπόρεσε να επιβιώσει και διαλύθηκε το 1908. Εν τω μεταξύ οι συντεχνίες και οι εργατικές ενώσεις έκαναν διαδηλώσεις ζητώντας φορολογικές ελαφρύνσεις και περιορισμό της γραφειοκρατίας.

- ✓ Το φθινόπωρο του 1906 εμφανίστηκε στη Βουλή μια μικρή αλλά μαχητική αντιπολιτευτική ομάδα ανεξάρτητων βουλευτών, προτείνοντας μεταρρυθμίσεις και στηλιτεύοντας την κακή διαχείριση της πολιτικής και της διοίκησης. Η μαχητικότητα και ο δυναμισμός τους θύμισαν στον εκδότη της Ακροπόλεως Βλάσση Γαβριηλίδη τους ιάπωνες μεταρρυθμιστές που εξέλιξαν τη χώρα τους σε μεγάλη δύναμη, γι' αυτό και τους ονόμασε "ομάδα των Ιαπώνων". Η ομάδα αυτή υποστηρίχθηκε έντονα από τον τύπο. Μέλη της υπήρξαν ο Στέφανος Δραγούμης, ο Δημήτριος Γούναρης, ο Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης κ.ά. Η υπουργοποίηση του Δημήτριου Γούναρη στον ανασχηματισμό της κυβέρνησης Θεοτόκη το 1908 διέλυσε την ομάδα, ενώ ούτε και εκείνος προώθησε κάποιες από τις μεταρρυθμιστικές του αντιλήψεις. «παρατηρείται μια σχετική αυτονομία της πολιτικής ελίτ: Οι ηγεσίες των κομμάτων (πολιτική ελίτ) δεν είχαν άμεση επαφή με τους ψηφοφόρους, αποτελούσαν μία ξεχωριστή κοινωνική ομάδα με δικά της συμφέροντα.

- ✓ «η κοινοβουλευτική ομάδα των Ιαπώνων»: Κοινοβουλευτικό μόρφωμα που ιδρύθηκε το 1906 και διαλύθηκε το 1908. Την ονομασία έδωσε στην ομάδα αυτή ο διευθυντής της εφημερίδας Ακρόπολις Β. Γαβριηλίδης λόγω της μαχητικότητας που τους χαρακτήριζε κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της βουλής.

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

5η §

**ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ**

Το 1909 συντελείται μια τομή στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας γενικότερα, και των πολιτικών κομμάτων ειδικότερα. Στις 15 Αυγούστου 1909 εκδηλώθηκε κίνημα στο Γουδί, το οποίο έγινε από τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο, μια μυστική ένωση στρατιωτικών, με αιτήματα που αφορούσαν μεταρρυθμίσεις(20) στο στρατό, τη διοίκηση, τη δικαιοσύνη, την εκπαίδευση και τη δημοσιονομική πολιτική.

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

5η §

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Στόχοι

Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος δεν εγκαθίδρυσε δικτατορία, αλλά προώθησε τα αιτήματά του μέσω της Βουλής. Με αφορμή το κίνημα, έγινε στις 14 Σεπτεμβρίου μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματικών σωματείων της πρωτεύουσας. Οι διαδηλωτές υποστήριξαν το διάβημα του Στρατιωτικού Συνδέσμου και υπέβαλαν ψήφισμα στο παλάτι με το οποίο ζητούσαν την επίλυση σειράς οικονομικών αιτημάτων(21).

- ✓ **Κίνημα στο Γουδή:** Τη νύχτα της 14^{ης} προς 15^η Αυγούστου 1909 συγκεντρώθηκαν στους στρατώνες του στρατοπέδου Γουδή 250 αξιωματικοί, 2000 οπλίτες και αρκετοί πολίτες, για να διατρανώσουν την αντίθεσή τους προς την κυβέρνηση και για να στηρίξουν τα αιτήματα του προγράμματος του Στρατιωτικού Συνδέσμου.

Γ3. ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ (1893-1909)

5η §

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Αποτελέσματα

Υπό την πίεση του Συνδέσμου η Βουλή ψήφισε, χωρίς ιδιαίτερη προετοιμασία και συζήτηση, μεγάλο αριθμό νόμων, που επέφεραν ριζικές αλλαγές. Το Φεβρουάριο του 1910 η Βουλή αποφάσισε την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του συντάγματος. Έτσι προκηρύχθηκαν εκλογές, από τις οποίες προήλθε αναθεωρητική βουλή. Στις 15 Μαρτίου 1910 ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος διαλύθηκε έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του.

* Ορισμοί

Ομάδα Ιαπώνων (ΠΑΝΕΛ. 2001, 2003): Κοινοβουλευτική ομάδα, πολιτικό μόρφωμα υπό τον Δημήτριο Γούναρη, που ιδρύθηκε το 1906. Αποτέλεσε το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο από τη χρεοκοπία της Ελλάδας το 1893 έως το κίνημα στο Γουδή το 1909. Επίκεντρο της κριτικής που ασκούσε η ομάδα των Ιαπώνων ήταν η αδυναμία του πολιτικού συστήματος να προσαρμοστεί στις εξελίξεις της κοινωνίας. Η ομάδα δεν μπόρεσε να επιβιώσει και διαλύθηκε το 1908.

Στρατιωτικός Σύνδεσμος: Μυστική ένωση στρατιωτικών με αιτήματα που αφορούσαν μεταρρυθμίσει στο στρατό, τη διοίκηση, την εκπαίδευση και τη δημοσιονομική πολιτική. Τα αιτήματα αυτά διατυπώθηκαν με κίνημα που εκδηλώθηκε στις 15 Αυγούστου 1909, κατά το οποίο δεν εγκαθιδρύθηκε δικτατορία αλλά ο Σύνδεσμος προώθησε τα αιτήματά του μέσω της Βουλής.

1. Να αναλύσετε τα αίτια της δυσaráσκειας του λαού και της κρίσης εμπιστοσύνης προς το πολιτικό σύστημα κατά την περίοδο 1893 – 1909.

(ή Ποιοι παράγοντες óξυναν τη λαϊκή δυσaráσκεια κατά την περίοδο 1893 – 1909;)

(« Κατά την περίοδο ... π.χ. αποκέντρωση ») σελ. 84 – 85

2. Πότε ιδρύθηκε η κοινοβουλευτική ομάδα των Ιαπώνων και τι γνωρίζετε για τον ηγέτη της και τις πολιτικές του απόψεις ;

*** βλ. ορισμοί+ (« Το μοναδικό νέο στοιχείο ... γραφειοκρατίας ») σελ. 86**

3. Πότε έγινε το κίνημα στο Γουδί και ποιος ήταν ο επικεφαλής ;

(« Το 1909 συντελείται ... δημοσιονομική πολιτική ») σελ. 86 – 87

4. Ποια αιτήματα είχαν οι ηγέτες του κινήματος στο Γουδί, πώς τα προώθησαν κι από ποιους υποστηρίχθηκαν ;

(« Στις 15 Αυγούστου ... οικονομικών αιτημάτων ») σελ. 86 – 88

5. Να καταγράψετε τις αλλαγές που επέφερε το κίνημα στο Γουδί στην πολιτική ζωή της χώρας.

(« Υπό την πίεση του συνδέσμου ... τις επιδιώξεις του ») σελ. 88

6. Τι γνωρίζετε για το κίνημα στο Γουδί και τη δράση του Στρατιωτικού Συνδέσμου;

«Το 1909 συντελείται ... τις επιδιώξεις του». σελ. 86 – 88.

* Σωστό - Λάθος

- I. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20ού γενική ήταν η δυσπιστία των Ελλήνων προς τα κόμματα.
- II. Η ήττα της Ελλάδας στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 επιτάχυνε τις διεργασίες που οδήγησαν στην εκδήλωση του κινήματος στο Γουδί.
- III. Επιδίωξη του Στρατιωτικού Συνδέσμου ήταν η απομακρυνση του βασιλιά.
- IV. Επιδίωξη του Στρατιωτικού Συνδέσμου ήταν η εγκαθίδρυση δικτατορίας.
- V. Η ελληνική κοινωνία υποστήριξε το κίνημα του 1909.
- VI. Μετά το κίνημα του 1909, ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος θέλησε να προωθήσει τα αιτήματά του μέσω της Βουλής.
- VII. Η αποτυχία των δύο μεγάλων κομμάτων να τηρήσουν το πρόγραμμά τους συντέλεσε στην εκδήλωση του Κινήματος.
- VIII. Αποτέλεσμα της δράσης του κινήματος ήταν η αναθεώρηση του Συντάγματος.